

Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό Παιδιά στρατιώτες Δράση ελπίδας για το μέλλον των παιδιών

Εκπαιδευτική Δράση για δημοτικό και γυμνάσιο

Σκοπιμότητα και Πληροφορίες Υποβάθρου

Υπολογίζεται ότι περισσότερα από 300.000 παιδιά κάτω των 18 ετών συμμετέχουν αυτή τη στιγμή σε συρράξεις σ' όλον τον κόσμο και εκατοντάδες χιλιάδες ακόμη είναι μέλη ενόπλων δυνάμεων. Τα δικαιώματα του παιδιού και η παιδικότητα, σε πολλές περιοχές του πλανήτη παραβιάζονται με το χειρότερο τρόπο. Η χρησιμοποίηση των παιδιών στις στρατιωτικές δραστηριότητες είναι μια από τις πιο σκληρές και απάνθρωπες παιδικές εργασίες, που παραβιάζει όλα τα δικαιώματα του παιδιού.

Είναι φανερό ότι η στρατολόγηση και χρησιμοποίηση των παιδιών ως στρατιώτες συμπίπτει με πολλά σημεία του ορισμού της **επικίνδυνης εργασίας**, ενώ ταυτόχρονα καταπατά πολλά από τα δικαιώματα του παιδιού, συμπεριλαμβανομένων και του δικαιώματος στη ζωή, της απαγόρευσης των βασανιστηρίων, της απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης και τιμωρίας, των δικαιωμάτων στην υγεία, στην εκπαίδευση και της προστασίας από την εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης .

Η **παιδική στράτευση απαγορεύεται** διεθνώς κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες σύμφωνα με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Σκοπός των προτεινόμενων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων είναι:

- Να αξιοποιηθεί γνωστικά το υλικό και η δράση της Διεθνούς Αμνηστίας ως **μελέτη περίπτωσης** για την παραβίαση των δικαιωμάτων του παιδιού και για τις ψυχολογικές παραμέτρους των παραβιάσεων ιδιαίτερα του δικαιώματος στην εκπαίδευση
- Να **συμμετάσχουν οι μαθητές στην παγκόσμια δράση** της Διεθνούς Αμνηστίας για την ολοκλήρωση του προγράμματος αποστράτευσης όλων των παιδιών από τις ένοπλες ομάδες της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό και την ένταξή τους σε προγράμματα εκπαιδευτικής, επαγγελματικής και κοινωνικής αποκατάστασης.

Αναλυτικότερα βλ. στο φυλλάδιο της εκστρατείας.

Διάρκεια

Ένα σχολικό δίωρο

Υλικό

- Φυλλάδιο εκστρατείας
- 10 Φωτογραφίες από τη ζωή των παιδιών-στρατιωτών
- Φύλλο πληροφοριών για τις φωτογραφίες
- 6 Κάρτες με μαρτυρίες παιδιών πρώην στρατιωτών
- Υπόδειγμα επιστολής προς τον Υπουργό Παιδείας της Λ.Δ. του Κονγκό
- Φύλλο ενδεικτικών αιτημάτων της εκστρατείας της Διεθνούς Αμνηστίας προς την κυβέρνηση της Λ.Δ. του Κονγκό

- Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (σε απλοποιημένη μορφή)
- Υλικά τεχνικών: χαρτόνι, ψαλίδια, μπουγιές, κόλλα
- Χάρτης της Αφρικής

Τελικό προϊόν

Τα παιδιά αφού ενημερωθούν και εργαστούν σε ομάδες παράγουν κάποιο από τα παρακάτω τα οποία θα σταλούν στα γραφεία της Διεθνούς Αμνηστίας ή στην τοπική ομάδα με την οποία συνεργάζεται το σχολείο. Το υλικό, προτού σταλεί στις αρχές της Λ.Δ. του Κονγκό, πιθανόν να παρουσιαστεί σε εκδήλωση για την οποία θα ενημερωθείτε αργότερα. Προτεινόμενο τελικό προϊόν:

- α) Ημερολόγια με εικόνες, ζωγραφιές και κείμενο
- β) Κάρτες σε σχήμα παιδιού με κολλάζ
- γ) Επιστολές προς τον Υπουργό Παιδείας της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό
- δ) Μικρά πανώ ή εφημερίδα τοίχου με τα αιτήματα των παιδιών.

Ψηφιακές φωτογραφίες του υλικού και του τρόπου εργασίας των ομάδων μπορούν να δημοσιευτούν στην ιστοσελίδα της Διεθνούς Αμνηστίας.

Διδακτική μεθοδολογία

Ομαδική εργασία, Συνεδρίαση ομάδας, Κατασκευές, Καταιγισμός ιδεών και Στρατηγική επίλυσης προβλημάτων.

Διαθεματική αξιοποίηση της δράσης

Γλώσσα: παραγωγή γραπτού λόγου, επικοινωνία και αντιπαράθεση επιχειρημάτων, συγγραφή επιστολής..

Μαθηματικά: αριθμητικοί υπολογισμοί για τον αριθμό ή το ποσοστό παιδιών που βρίσκονται εγκλωβισμένα σε στρατιωτικές ομάδες, που φοιτούν στο σχολείο ή που εργάζονται σε σκληρές εργασίες.

Γεωγραφία: γνωριμία με τη χώρα & την ήπειρο της Αφρικής.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή: Δικαιώματα του παιδιού, αδιαίρετοτητα των δικαιωμάτων.

Κοινωνιολογία: Κρατική υποδομή και συνέπειες από την κατάρρευση της σε συνθήκες κρίσης.

Αισθητική Αγωγή: Κατασκευή κάρτας, επιμέλεια ημερολογίου, κατασκευή εφημερίδας τοίχου /πανό.

Θεατρική αγωγή: Επεξεργασία των συναισθημάτων που καταγράφονται στις μαρτυρίες των παιδιών, παραγωγή διαλόγων με αφορμή τις εικόνες.

Τεχνολογίες: Αναζήτηση στο δίκτυο, εκτύπωση ή/και προβολή φωτογραφιών από την ηλεκτρονική διεύθυνση.

Διδακτικοί Στόχοι

Γνώσεις

- Να καταλάβουν οι μαθητές ότι τα δικαιώματα είναι αδιαίρετα και αλληλοεξαρτώμενα.
- Να ενημερωθούν για την κατάσταση των παιδιών που ζουν σε συνθήκες σοβαρής κρίσης, όπως είναι οι παρατεταμένες ένοπλες συγκρούσεις και η κρατική αποδιοργάνωση.
- Να συνδέσουν τα δικαιώματα με την καθημερινή ζωή σε διάφορες συνθήκες ζωής.
- Να συγκρίνουν καταστάσεις σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια.

Στάσεις- Δεξιότητες

- Να αναπτύξουν τεχνικές ανακοίνωσης αιτημάτων με ευγενικό και σαφή τρόπο: πώς γράφεται μια επιστολή προς τον Υπουργό, πώς ανακοινώνονται προτάσεις ή συστάσεις προστασίας δικαιωμάτων.
- Να εκτιμήσουν τη σημασία του δικαιώματος στην εκπαίδευση στη ζωή των παιδιών.
- Να εκτιμήσουν την αξία των δικαιωμάτων στη ζωή τους.
- Να αναπτύξουν συναισθήματα αλληλεγγύης για τα παιδιά που βρίσκονται σε χώρες όπου υπάρχει κρίση.

Προετοιμασία της εκπαιδευτικής δράσης

1. Ο συντονιστής της ομάδας ή εκπαιδευτικός ενημερώνεται και συγκεντρώνει στοιχεία για τα δικαιώματα του παιδιού, για τα παιδιά-στρατιώτες, για τη δράση της Διεθνούς Αμνηστίας για τα παιδιά. Το συνοδευτικό υλικό και η παρούσα εγκύκλιος απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και περιλαμβάνει όλο το απαραίτητο υλικό. Περισσότερες πληροφορίες και υλικό αναζητήστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας www.amnesty.org.gr.
2. Σε περίπτωση που υπάρχει μαθητής από τη Λ. Δ. του Κονγκό ή γειτονική χώρα στο σχολείο, ζητάμε τη συνεργασία του στο θέμα και οργανώνουμε μια γνωριμία με τη χώρα του όπου μπορεί να δείξει φωτογραφίες, να μιλήσει για τη ζωή εκεί ή να φέρει ένα παραδοσιακό αντικείμενο στην τάξη.
3. Πριν την καθαυτή δραστηριότητα, μπορεί επίσης να προηγηθεί μια δραστηριότητα εξοικείωσης των μαθητών στα ανθρώπινα δικαιώματα και στα δικαιώματα του παιδιού. Βλ. Σχετικά δραστηριότητες στην εκπαιδευτική σελίδα του Τμήματος www.amnesty.org.gr/edu
4. Τυπώνουμε το υλικό της δράσης και αναπαράγουμε σύμφωνα με τις ανάγκες της δραστηριότητας. Σε σχολεία όπου λειτουργεί εργαστήριο πληροφορικής με video projector, οι φωτογραφίες μπορούν να προβληθούν από τη σελίδα της οργάνωσης.

Διαδικασία

Α΄ Φάση: Εισαγωγή –συζήτηση

1. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες των 4-5.
2. Μοιράζουμε το φύλλο με τη **Σύμβαση** για τα Δικαιώματα του Παιδιού και διευκρινίζουμε τυχόν απορίες.
3. Κάνουμε μια μικρή εισαγωγή των παιδιών στο θέμα και στο νόημα της παγκόσμιας ημέρας για το παιδί. Εξηγούμε ότι θα μελετήσουμε την κατάσταση των παιδιών στη Λ. Δ. του Κονγκό ως παράδειγμα για να καταλάβουμε μια περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού.
4. Δείχνουμε στα παιδιά τις **φωτογραφίες** και εξηγούμε τι δείχνει η κάθε μία με τη βοήθεια του **Φύλλου Πληροφοριών για τις φωτογραφίες**.
5. Συζητάμε στην τάξη πώς θα είναι η ζωή αυτών των παιδιών, με οδηγό τις ερωτήσεις και το **φυλλάδιο της δράσης αυτής**.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για τη συζήτηση

Σε τι θα μοιάζει και σε τι θα διαφέρει η ζωή αυτών των παιδιών με τη δική σας;
Γιατί πιστεύετε ότι βρίσκονται στην κατάσταση αυτή;
Γιατί οι ένοπλες ομάδες χρησιμοποίησαν παιδιά;
Πώς αισθάνονται τα παιδιά που έχουν απελευθερωθεί και βρίσκονται σε Κέντρα Φιλοξενίας;
Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι ανάγκες τους τώρα;
Πώς αισθάνονται τα παιδιά που δεν έχουν ακόμη απελευθερωθεί από τις ένοπλες ομάδες;
Πού είναι οι γονείς τους; Ποιος προστατεύει αυτά τα παιδιά;
Τα περισσότερα από τα παιδιά παγιδεύτηκαν στις ένοπλες ομάδες από πολύ μικρή ηλικία.
Τι πιστεύετε ότι έμαθαν για τη ζωή;
Πώς θα εξελιχθεί η ζωή τους τώρα που τέλειωσε ο πόλεμος;
Τι πρέπει να κάνει το κράτος για να φροντίσει αυτά τα παιδιά;
Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι καθυστερεί η πλήρης αποστράτευσή τους; Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε;

Β΄ Φάση: Συνεργατική εργασία στην ομάδα- Κατασκευές

Οι παρακάτω δραστηριότητες είναι προτάσεις. Μπορεί να γίνει επίσης συνδυασμός δραστηριοτήτων.

Ημερολόγιο

- Διαβάζουμε στην τάξη τις **6 μαρτυρίες**.
- Σε κάθε μαρτυρία ζητάμε από τα παιδιά να συμβουλευονται το φύλλο της απλοποιημένης Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και να σκεφτούν πόσα από αυτά τα δικαιώματα παραβιάζονται στις ιστορίες τους. Σημειώνουν στη φωτοτυπία της **Σύμβασης** όλα τα άρθρα που παραβιάζονται.
- Δίνουμε σε κάθε ομάδα μια κάρτα μαρτυρίας και τους προτείνουμε **να καταγράψουν με τη μέθοδο του καταιγισμού ιδεών όλα τα συμβάντα στην ημέρα** αυτού του παιδιού. Εξηγούμε ότι θα πάρουν ιδέες από τα παραβιασμένα δικαιώματα που έχουν σημειώσει στη φωτοτυπία τους.
- Κάθε ομάδα οργανώνει τις ιδέες σε ένα φύλλο ώστε να διαμορφωθεί μια σελίδα από το ημερολόγιο της ζωής του παιδιού μάρτυρα που έχουν αναλάβει (σα να είναι ο αφηγητής).
- Διαβάζουν τις ιστορίες τους στην τάξη. Οι ιστορίες μπορεί να ενοποιηθούν σε ένα **ενιαίο ημερολόγιο** με πολύ μικρές τροποποιήσεις.

Πανό- Εφημερίδα τοίχου

- Μοιράζουμε σε κάθε ομάδα μια μαρτυρία παιδιού και ζητάμε να μελετήσουν την περίπτωση του κάθε παιδιού και να αναπτύξουν μια **στρατηγική επίλυσης του προβλήματός του**.
- Για να βοηθήσουμε τα παιδιά τους δίνουμε τα εξής ερωτήματα που πρέπει να μελετήσουν κατά σειρά:
 - A) Να εντοπίσουν ή να φανταστούν ποια προβλήματα αντιμετωπίζει το παιδί στην καθημερινή του ζωή.
 - B) Να διατυπώσουν το κυρίως πρόβλημα και την πιθανή αιτία του.
 - Γ) Να αξιολογήσουν ποια δικαιώματα του παιδιού παραβιάζονται άμεσα και ποιοι είναι οι κίνδυνοι που πρέπει να αποτραπούν.

- Δ) Να συσκεφτούν για τις προτεινόμενες λύσεις ή τα μέτρα που πρέπει να πάρει η κυβέρνηση.
- Ε) Να φτιάξουν έναν κατάλογο αιτημάτων προς την κυβέρνηση.
- Παρουσιάζουν στην τάξη το πρόβλημα όπως το αντιλήφθηκαν και τις λύσεις που προτείνουν. Με οδηγό το **Φύλλο Ενδεικτικών Αιτημάτων** της Διεθνούς Αμνηστίας ο εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά να συγκρίνουν τις προτάσεις τους με τα αιτήματα της οργάνωσης και να καταλήξουν σε συμπεράσματα.
 - Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να κατασκευάσει ένα πανό-κολλάζ με την μαρτυρία του παιδιού τον κατάλογο αιτημάτων ή όποιο άλλο υλικό θεωρεί κατάλληλο για την ενημέρωση του κοινού.

(πρωτότυπη κάρτα συμπαράστασης)

- Μοιράζουμε στα παιδιά το **Υπόδειγμα Επιστολής** της Διεθνούς Αμνηστίας, μάλλον μορφοποιημένη έτσι ώστε να μπορούν να την κόψουν σε φράσεις.
- Κόβουν χρωματιστά **χαρτόνια σε σχήμα ανθρώπου**.
- Κολλούν τα κομμάτια της επιστολής πάνω στα ανθρωπάκια και ενώνουν με συρραπτικό τα ανθρωπάκια τους έτσι ώστε να διαβάζεται πλήρως η επιστολή.
- Εναλλακτικά μπορεί να κολλήσουν στα ανθρωπάκια τα άρθρα από τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού ή να ζωγραφίσουν αυτά που χρειάζονται τα παιδιά του Κονγκό, όπως βιβλία, ρούχα, σπίτι κλπ γράφοντας «Δώστε στα παιδιά του Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό τη ζωή που αξίζει σε ένα παιδί» ή κάτι παρόμοιο.

(επιστολή προς τον Υπουργό)

- Μοιράζουμε τις μαρτυρίες στις ομάδες, λέγοντας ότι θα αναλάβουν το ρόλο ακτιβιστών μιας Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης από αυτές που δραστηριοποιούνται στη Λ. Δ. του Κονγκό. Θέτουμε το ερώτημα: «**Τι χρειάζεται να γίνει τώρα;**». (Για να βοηθήσουμε τον προβληματισμό τους μπορούμε να μοιράσουμε επίσης το φυλλάδιο της εκστρατείας.)
- Με την μέθοδο **καταιγισμού ιδεών** καταγράφει κάθε ομάδα τις απαντήσεις ή συστάσεις πάνω στη συγκεκριμένη μαρτυρία παιδιού που μελέτησε.
- Συνεδριάζει η τάξη με όλες τις προτάσεις και διατυπώνει σε μορφή ευγενικού αιτήματος ή πρότασης
- Με τη βοήθεια του **Φύλλου Ενδεικτικών Αιτημάτων** της Διεθνούς Αμνηστίας, τα παιδιά συγκρίνουν το αποτέλεσμα της εργασίας τους, συζητούν και τροποποιούν όπου κρίνουν σκόπιμο.
- Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να συγγράψει μια **επιστολή** προς τον Πρόεδρο και τον Υπουργό Παιδείας, με τη βοήθεια (προαιρετικά) της ενδεικτικής επιστολής της Διεθνούς Αμνηστίας.

Παρακαλούμε στείλτε μας το τελικό προϊόν μέχρι 13 Δεκέμβρη

Γ΄ Φάση: Επέκταση - Γενίκευση

- Ανάγνωση σχετικού διηγήματος, π.χ. το παρακάτω βιβλίο που είναι η αφήγηση ενός μικρού κοριτσιού στρατιώτη και διατίθεται από τα γραφεία μας στην τιμή των 8.90 ευρώ. Το βιβλίο αποτελεί μέρος μιας σειράς παρόμοιων ιστοριών και είναι προσφορά του εκδοτικού οίκου στη δράση της Διεθνούς Αμνηστίας.
Ρεν Μαργκερίτ Μπελ (2006). *Οι Μικροί Στρατιώτες*. Εκδόσεις Φανταστικός Κόσμος.
- Σύνδεση του θέματος με (βλ www.amnesty.org.gr/education):

1. την **επέτειο για τα ανθρώπινα δικαιώματα** (10 Δεκέμβρη).
 2. τους **πρόσφυγες και την εκστρατεία** της Διεθνούς Αμνηστίας
 3. τις **γυναίκες και την εκστρατεία** της Διεθνούς Αμνηστίας
 4. την εκστρατεία της Διεθνούς Αμνηστίας για τα **Μικρά Όπλα**
- Έρευνα για τις **Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις** που προστατεύουν το παιδί. Ποιες δραστηριοποιούνται στη Λ. Δ. του Κονγκό ή ποιες έχουν γραφείο στην Ελλάδα;
 - Εμβάθυνση ως προς το Διεθνές Δίκαιο και μελέτη του **Προαιρετικού Πρωτοκόλλου** για τα Δικαιώματα του Παιδιού και άλλα κείμενα.
 - Έρευνα στο δίκτυο για την **Παιδική εργασία**.

Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού- Τα Άρθρα (απλοποιημένη μορφή)

- Άρθρο 1: Ορισμός παιδιού μέχρι την ηλικία των 18 ετών
Άρθρο 2: Ίσα δικαιώματα χωρίς διάκριση
Άρθρο 3: Προτεραιότητα έχει το συμφέρον του παιδιού
Άρθρο 4: Κρατικά μέτρα για την εφαρμογή της Σύμβασης
Άρθρο 5: Σεβασμός του κράτους στην οικογένεια του παιδιού
Άρθρο 6: Το εγγενές δικαίωμα στη ζωή
Άρθρο 7: Δικαίωμα για όνομα, εθνικότητα κι αυτόματη πολιτογράφηση.
Άρθρο 8: Σεβασμός της ταυτότητας του παιδιού
Άρθρο 9: Προστασία από το χωρισμό του παιδιού από την οικογένειά του
Άρθρο 10: Σεβασμός αιτήματος του παιδιού να έρθει ή να φύγει από μια χώρα προκειμένου να ενωθεί με την οικογένειά του.
Άρθρο 11: Προστασία από άσκοπη μετακίνηση και μη-επιστροφή του παιδιού
Άρθρο 12: Δικαίωμα στην έκφραση απόψεων για όλα τα θέματα και συνεκτίμησή τους με την ηλικία και ωριμότητα του παιδιού.
Άρθρο 13: Δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και της πρόσβασης στην πληροφόρηση
Άρθρο 14: Σεβασμός του δικαιώματος του παιδιού στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας
Άρθρο 15: Σεβασμός του δικαιώματος του παιδιού να συνεταιρίζεται και να συναθροίζεται ελεύθερα
Άρθρο 16: Προστασία από παράνομες ή αυθαίρετες παρεμβάσεις στην ιδιωτική ζωή του παιδιού
Άρθρο 17: Ρόλος των Μ.Μ.Ε. στην πληροφόρηση και την προώθηση της κουλτούρας προς όφελος των παιδιών
Άρθρο 18: Αναγνώριση της αρχής ότι οι γονείς έχουν κοινές ευθύνες για την ανάπτυξη του παιδιού και υποστήριξη των παιδιών των εργαζόμενων γονέων
Άρθρο 19: Προστασία του παιδιού από κάθε μορφής βία, κακομεταχείριση, παραμέληση, εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης.
Άρθρο 20: Προστασία του παιδιού που είναι μόνιμα ή προσωρινά απομακρυσμένο από το οικογενειακό του περιβάλλον
Άρθρο 21: Προστατευτικοί μηχανισμοί υιοθεσίας
Άρθρο 22: Προστασία των παιδιών προσφύγων
Άρθρο 23: Προστασία των παιδιών με ειδικές ανάγκες
Άρθρο 24: Προστασία της υγείας του παιδιού και υπηρεσίες υγείας και ασφάλειας για την παιδική θνησιμότητα, την περίθαλψη και την πρόληψη
Άρθρο 25: Προστασία του έγκλειστου παιδιού σε θεραπευτικά ή προστατευτικά ιδρύματα
Άρθρο 26: Αναγνώριση του δικαιώματος του παιδιού για κοινωνική πρόνοια και ασφάλεια
Άρθρο 27: Αναγνώριση του δικαιώματος του παιδιού σε ένα σταθερό κι επαρκές επίπεδο ζωής
Άρθρο 28: Αναγνώριση του δικαιώματος στην εκπαίδευση
Άρθρο 29: Ορισμός του προσανατολισμού της εκπαίδευσης του παιδιού
Άρθρο 30: Προστασία των παιδιών που ανήκουν σε εθνική, θρησκευτική ή γλωσσική μειονότητα
Άρθρο 31: Αναγνώριση του δικαιώματος του παιδιού στην ξεκούραση και την αναψυχή
Άρθρο 32: Προστασία του παιδιού από την οικονομική εκμετάλλευση και από επικίνδυνη για τη φυσική ή διανοητική του ακεραιότητα εργασία
Άρθρο 33: Προστασία του παιδιού από τη χρήση και διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών
Άρθρο 34: Προστασία του παιδιού από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική παρενόχληση
Άρθρο 35: Προστασία του παιδιού από την απαγωγή, την πώληση ή μεταφορά παιδιών για οποιοδήποτε λόγο
Άρθρο 36: Προστασία του παιδιού από κάθε μορφή εκμετάλλευσης
Άρθρο 37: Προστασία του παιδιού από τα βασανιστήρια, την κακομεταχείριση ή την προσβλητική μεταχείριση και από την αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση

- Άρθρο 38: Μέτρα για την εφαρμογή του διεθνούς δικαίου ως προς τις ένοπλες συγκρούσεις και προστασία των παιδιών κάτω των 15 ετών από την εμπλοκή και στρατολόγηση
- Άρθρο 39: Μέτρα για την φυσική και ψυχολογική αποκατάσταση και την κοινωνική επανένταξη των παιδιών θυμάτων κάθε μορφής παραμέλησης, κακοποίησης ή άλλης σκληρής κι απάνθρωπης μεταχείρισης
- Άρθρο 40: Αναγνώριση του δικαιώματος των παιδιών που θεωρούνται ως παραβάτες να τύχουν ορθής μεταχείρισης που θα σέβεται τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις αρχές και θα προωθεί την επανένταξή τους
- Άρθρο 41: Ευρύτερη προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού

Φύλλο πληροφοριών για τις φωτογραφίες

Όλες οι φωτογραφίες έχουν ληφθεί το Μάρτιο του 2006 στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και τα πνευματικά δικαιώματα ανήκουν στη Διεθνή Αμνηστία (εκτός της φωτογραφίας 3 που ανήκει στη Λ.Δ. του Κονγκό, αλλά έχει παραχωρηθεί για ελεύθερη χρήση)

Φωτογραφία 1

Παιδιά πρώην στρατιώτες καίνε τις στρατιωτικές τους στολές για να συμβολίσουν το τέλος της στρατιωτικής τους ζωής σε Κέντρο φιλοξενίας που έχει δημιουργήσει και υποστηρίζει μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση στο Μπουκαβού της Λ.Δ. του Κονγκό.

Φωτογραφία 2: Κοπέλα πρώην στρατιώτης.

Στην αγκαλιά της κρατά το μωρό που γέννησε όταν βρισκόταν στη στρατιωτική ομάδα.

Φωτογραφία 3: Η επιστροφή στο σπίτι.

Παιδιά πρώην στρατιώτες προετοιμάζονται να γυρίσουν στα σπίτια τους στην επαρχία της Νότιας Κιβού.

Φωτογραφία 4: Ταχυδρομικές κάρτες αλληλεγγύης

Παιδί πρώην στρατιώτης κρατά μια ταχυδρομική κάρτα υποστήριξης που έχει σταλεί από μέλη μιας ομάδας εθελοντών της Διεθνούς Αμνηστίας του Βελγίου.

Φωτογραφία 5: Η επιστροφή

Παιδί πρώην στρατιώτης γυρίζει στο σπίτι του μετά από χρόνια απουσίας.

Φωτογραφία 6: Επιτραπέζια παιχνίδια.

Παιδιά πρώην στρατιώτες παίζουν τάβλι στο κέντρο της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης στο Μπουκαβού, Ανατολική επαρχία της Λ.Δ. του Κονγκό.

Φωτογραφία 7: Το πιστοποιητικό

Το επίσημο έγγραφο που πιστοποιεί ότι το παιδί έχει αποδεσμευτεί από τις στρατιωτικές δυνάμεις ή από κάποια στρατιωτική ομάδα.

Φωτογραφία 8: Απαλλαγή

Παιδιά πρώην στρατιώτες που αποδεσμεύτηκαν από τις στρατιωτικές μονάδες ή ομάδες με το επίσημο πιστοποιητικό αποστράτευσης στο χέρι. Τα παιδιά ετοιμάζονται να αποχωρήσουν από το κέντρο φιλοξενίας της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης στο Μπουκαβού. Σύντομα θα ξαναβρούν τις οικογένειές τους. Πολλά από αυτά τα παιδιά όμως κινδυνεύουν να τα ξανα-εντάξουν στις στρατιωτικές ομάδες.

Φωτογραφία 9: Αναμένοντας την εγγραφή

Ομάδα ένοπλων στρατιωτών –μεταξύ των οποίων βρίσκεται σημαντικός αριθμός παιδιών στρατιωτών- περιμένουν να εγγραφούν στο κέντρο των ενόπλων δυνάμεων Μουσάκι στην επαρχία του Βόρειου Κιβού. Θεωρητικά, μετά τη διαδικασία τα παιδιά στρατιώτες θα αποστρατευτούν.

Φωτογραφία 10: Κέντρο για τα αποστρατευμένα παιδιά-στρατιώτες

Παιδί πρώην στρατιώτης στη σχολική τάξη του Κέντρου φιλοξενίας που έχει δημιουργήσει η οργάνωση *Σώστε τα Παιδιά (save the Children)* για τα αποστρατευμένα παιδιά-στρατιώτες στη Μπούνια. Η συγκεκριμένη φωτογραφία έχει ληφθεί κατά τη διάρκεια μιας αποστολής Υψηλού Επιπέδου στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών στην Αφρική. Η αποστολή πήγε στο Κιγκάλι, στην Κινσάσα και στην Μπούνια –την κύρια πόλη της περιοχής Ιτουρί, η οποία έχει πληγεί σοβαρά από τις διαμάχες στη Λ.Δ. Κονγκό. Η αντιπροσωπία περιελάμβανε τους διευθυντές των τμημάτων της Διεθνούς Αμνηστίας της Σενεγάλης, του Βελγίου, των Φιλιππίνων, του Ηνωμένου Βασιλείου. Η αντιπροσωπία άσκησε πίεση στις κυβερνήσεις της Λ.Δ. του Κονγκό, της Ρουάντα και της Ουγκάντα να σταματήσουν κάθε μορφής υποστήριξη στις ένοπλες δυνάμεις στο ανατολικό Κονγκό, να σταματήσουν την εγγραφή και χρησιμοποίηση παιδιών στρατιωτών και να διασφαλίσουν ότι όσοι διαπράττουν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα οδηγηθούν σε απολογία.

Υπόδειγμα Επιστολής προς τον Υπουργό Παιδείας της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό

Ministre de l'Enseignement primaire, secondaire et professionnel
Ministère de l'Enseignement primaire, secondaire et professionnel (MEPSP)
Secrétariat Général,
Avenue Virunga,
BP 32 Kinshasa-Gombe,
République Démocratique du Congo

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Σας απευθύνω αυτή την έκκληση αφ' ενός για να χαιρετήσω ευχάριστα τις κυβερνητικές προσπάθειες που έχουν καταβληθεί σχετικά με την απελευθέρωση των 30,000 (όπως εκτιμάται) παιδιών από τις ένοπλες δυνάμεις, αφ' ετέρου για να εκφράσω την ανησυχία μου σχετικά με το γεγονός ότι χιλιάδες είναι ακόμα τα παιδιά που βρίσκονται εκτός του προγράμματος Αφοπλισμού, Αποστράτευσης και Επανάταξης.

Σας ζητώ λοιπόν να προχωρήσετε με το εθνικό πρόγραμμα Αφοπλισμού, Αποστράτευσης και Επανάταξης μέχρις ότου όλα τα στρατολογημένα παιδιά αφεθούν ελεύθερα από τις ένοπλες δυνάμεις.

Επιπλέον ζητώ να μου διασφαλίσετε ότι τα χιλιάδες κορίτσια που αγνοούνται θα εντοπιστούν και θα ενσωματωθούν στο πρόγραμμα, όπως κι ότι θα απαλειφθούν οι ανισότητες βάσει φύλου στο παραπάνω πρόγραμμα.

Τέλος ζητώ να παράσχετε σε όλα τα αποστρατευμένα παιδιά τις ουσιώδεις εκπαιδευτικές κι επαγγελματικές ευκαιρίες όπως και να υιοθετήσετε ένα λεπτομερές πλάνο για την εισαγωγή δωρεάν στοιχειώδους εκπαίδευσης που θα ολοκληρωθεί σ' ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

Με εκτίμηση,

Φύλλο Ενδεικτικών Αιτημάτων

Να σταματήσει άμεσα η εγγραφή, η επανένταξη και η χρήση παιδιών στις ένοπλες ομάδες και τις στρατιωτικές επιχειρήσεις.

Να σταματήσει η χρησιμοποίηση των παιδιών από τις ένοπλες ομάδες.

Να διασφαλιστεί ότι όλες οι ένοπλες ομάδες θα υπακούσουν στην εντολή να αποστρατεύσουν τα παιδιά.

Να δοθούν οδηγίες σε όλες τις αρχές να μην παρενοχλούν πρώην παιδιά στρατιώτες.

Να διασφαλισθεί ότι η αποστράτευση των παιδιών και η επιστροφή τους στα σπίτια τους θα είναι ασφαλής και με τη θέληση των ίδιων των παιδιών.

Να διασφαλισθεί ότι δεν θα αφεθούν να επιστρέψουν τα παιδιά σε περιοχές όπου κινδυνεύουν να στρατολογηθούν ξανά.

Να τιμωρείται η στράτευση παιδιών με νόμους.

Να διασφαλισθεί η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και να αναπτυχθεί ένα δίκαιο και αμερόληπτο σύστημα δικαιοσύνης.

Να ληφθούν μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί για όλα τα παιδιά η ελεύθερη και υποχρεωτική εκπαίδευση τουλάχιστο μέχρι την ηλικία εργασίας.

Ειδικότερα, να ληφθούν μέτρα για τα δίδακτρα και άλλες οικονομικές επιβαρύνσεις που λειτουργούν απαγορευτικά για την εκπαίδευση των παιδιών και για την οικονομική βελτίωση της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένου του εκπαιδευτικού υλικού και των μισθών των εκπαιδευτικών.

Να αναπτυχθούν προγράμματα κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των παιδιών πρώην στρατιωτών, σε συνεργασία με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις. Να επισπευσθεί η εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης των παιδιών πρώην στρατιωτών.

Να εξασφαλιστεί ότι τα παιδιά πρώην στρατιώτες θα εγγραφούν σε αυτά τα προγράμματα.

Να εντοπιστούν άμεσα και να προστατευτούν τα κορίτσια που στην πλειοψηφία τους παραμένουν εγκλωβισμένα στις ένοπλες ομάδες.

Να διασφαλισθεί ότι θα ληφθούν όλα τα μέτρα για να αποκατασταθούν τα κορίτσια πρώην στρατιώτες.

Πρώτη Μαρτυρία : Φλόριμπερτ

Ο Φλόριμπερτ είναι 17 χρονών από την Ουβίρα και έμεινε για τρία χρόνια με την RCD-Goma. Στα τέλη του 2004 δεν άντεξε άλλο και απέδρασε. Σήμερα ζει με το θείο του «μη κάνοντας τίποτα» όπως λέει ο ίδιος, επιβιώνοντας με μικροδουλειές που βρίσκει στους δρόμους της γειτονιάς του.

«Όταν έφυγα από το στρατό ο πατέρας μου με θεώρησε αλήτη και με έδιωξε από το σπίτι. Φοβόταν την αντίδραση των μάγι-μάγι¹ επειδή είχα καταταχθεί στην RCD και μετά από απειλές που δέχθηκε έφυγε για την Τανζανία. Όλα είναι πιο ήρεμα τώρα, αλλά ο θείος μου δεν είναι ικανοποιημένος με την κατάσταση γιατί δεν έχει αρκετά χρήματα να με υποστηρίξει. Υπάρχουν μέρες που δεν τρωω. Πριν ένα χρόνο περίπου, μία διεθνής Μη Κυβερνητική Οργάνωση με έγραψε σε ένα πρόγραμμα για μηχανικούς. Η διάρκεια της εκπαίδευσης ήταν για έξι μήνες, μια μέρα όμως πήγα εκεί και οι πόρτες ήταν κλειστές για μένα και για άλλους δώδεκα στην ίδια κατάσταση με εμένα. Ο υπεύθυνος μας είπε ότι τελείωσε το πρόγραμμα γιατί δεν είχε αρκετά λεφτά...Καμία φορά βλέπω στο δρόμο τους στρατιώτες που υπηρετήσαμε μαζί και με ρωτάνε γιατί δεν επιστρέφω στο στρατό. Η αλήθεια είναι ότι και έξω δε νοιώθω ελεύθερος. Μια μέρα ίσως χρειαστεί να επιστρέψω, μα θα ήθελα να τελειώσω την εκπαίδευσή μου και να ξεκινήσω μια δική μου δουλειά.»

¹ Ο όρος Μάγι-μάγι χαρακτηρίζει διάφορες ένοπλες τοπικές ομάδες που συμμαχησαν με την κυβέρνηση της Δημοκρατίας του Κονγκό για να αντισταθούν στις επιθέσεις των στρατιωτικών ομάδων από τη Ρουάντα και την Ουγκάντα, όπως η RCD-Goma.

Δεύτερη μαρτυρία: Ζαχαρίας

Ο Ζαχαρίας, ετών 15, ήταν μόλις 12 όταν στρατιώτες περικύκλωσαν το σχολείο του και τον απήγαγαν μαζί με άλλα παιδιά και τα πήγαν στο δάσος. Εκεί τον περίμεναν τρία χρόνια δυστυχίας, επικίνδυνων μαχών, ξυλοδαρμών, κακής διατροφής και πολλές αρρώστιες πριν απελευθερωθεί. Τα περισσότερα παιδιά από το σχολείο του έχουν πεθάνει. Το Νοέμβριο του 2005, μετά την αποστράτευση, επέστρεψε στο χωριό του και την οικογένεια του τους οποίους είχε να δει τρία χρόνια. Έξι εβδομάδες μετά όμως, οι πιστοί πολεμιστές του Laurent Nkunda² τον ψάχνουν.

«Απαίτησαν να δουν το απολυτήριο του στρατού μου και όταν τους το έδειξα εκείνοι το έσκισαν και με χτύπησαν. Κατηγόρησαν τον πατέρα μου για φυγάδευση λιποτάκτη και τον χτύπησαν και αυτόν. Μετά λεηλάτησαν το σπίτι, με έδεσαν και με πήραν μαζί τους. Όταν φτάσαμε στο στρατόπεδό τους ήμουν τόσο τρομοκρατημένος ότι θα με χτυπούσαν κι άλλο που δέχτηκα να παραμείνω μαζί τους.»

² Αρχηγός ένοπλης στρατιωτικής ομάδας που δεν έχει υπακούσει στην απόφαση για αποστράτευση των παιδιών

Τρίτη μαρτυρία: Λίζα- Άννα

Η Λίζα-Άννα υπήρξε παιδί-στρατιώτης, είναι 16 χρονών και έχει μία κόρη ενός έτους που τη γέννησε όταν ήταν στο στρατό.

«Όταν ήμουν 14 οι μάγι-μάγι³ από τη Μανγκουριχίπα με πήραν δια της βίας από το σπίτι μου. Απειλήσαν τη μητέρα μου και απήγαγαν εμένα και άλλα 20 κορίτσια από το χωριό μας. Στους μάγι-μάγι κυρίως καθάριζα αλλά πολεμούσα και στην πρώτη γραμμή με ένα machete⁴. Είχα ένα «σύζυγο» ο οποίος με έδερνε όλη την ώρα. Μία μέρα κάτι κορίτσια μου είπαν ότι μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση προσέφερε βοήθεια σε παιδιά που είναι με τους μάγι-μάγι. Πήρα την κόρη μου και όσο κουράγιο μου είχε απομείνει και έτρεξα στη Μη Κυβερνητική Οργάνωση που μου είπαν τα κορίτσια. Τώρα είμαι στο Κέντρο Φιλοξενίας και θα ήθελα να μάθω να γράφω και να διαβάζω για να μπορώ να δουλέψω και να συντηρήσω το μωρό μου.»

³ Ο όρος Μάγι-μάγι χαρακτηρίζει διάφορες ένοπλες τοπικές ομάδες που συμμαχησαν με την κυβέρνηση της Δημοκρατίας του Κονγκό για να αντισταθούν στις επιθέσεις των στρατιωτικών ομάδων από τη Ρουάντα και την Ουγκάντα, όπως η RCD-Goma.

⁴ Μικρό όπλο

Τέταρτη μαρτυρία: Άλεξ

Ο Άλεξ είναι 17 χρονών. Πήρε πιστοποιητικό αποστράτευσης και γύρισε στην οικογένειά του. Οι παρενοχλήσεις των αστυνομικών καθώς και η εξαθλιωμένη οικονομική του κατάσταση τον ανάγκασαν να επιστρέψει στις ένοπλες ομάδες.

«Έχω πολεμήσει με τους μάγι-μάγι⁵ για μερικά χρόνια. Με τιμωρούσαν συχνά και μια μέρα με πυροβόλησαν στο μπράτσο. Τότε έτρεξα πίσω στο σπίτι. Μα και όταν ήμουν στην κοινότητά μου η αστυνομία με προσέβαλε και απειλούσε ότι θα με χτυπήσει. Ούτε εγώ ούτε η οικογένεια μου είχαμε λεφτά⁶ και η αστυνομία διαρκώς με παρενοχλούσε, έτσι αποφάσισα να επιστρέψω στους μάγι-μάγι. Μα όταν έφτασα εκεί με τιμώρησαν τόσο άγρια που ξαναέφυγα αμέσως. Τώρα είμαι ξανά στο σπίτι αλλά αυτό δεν είναι αρκετό. Θα ήθελα να μείνω εδώ, αλλά η οικογένεια μου χρειάζεται υποστήριξη για να μπορούν τα αδέρφια μου και εγώ να νοιώσουμε ότι έχουμε κάποιο μέλλον μπροστά μας, ότι μπορούμε να πάμε σχολείο και να έχουμε αρκετό φαγητό. Μερικές φορές όμως νοιώθω ότι έχουν δίκιο οι αστυνομικοί, δεν αξίζουμε τίποτα...»

⁵ Ο όρος Μάγι-μάγι χαρακτηρίζει διάφορες ένοπλες τοπικές ομάδες που συμμαχησαν με την κυβέρνηση της Δημοκρατίας του Κονγκό για να αντισταθούν στις επιθέσεις των στρατιωτικών ομάδων από τη Ρουάντα και την Ουγκάντα, όπως η RCD-Goma.

⁶ Ίσως για να πάει στο σχολείο και να μην γυρνά άσκοπα.

Πέμπτη μαρτυρία: Γιάννης

Ο Γιάννης είναι 15 χρονών. Αποστρατεύθηκε το Μάιο του 2006 αφού έμεινε πέντε χρόνια με τους μάγι-μάγι⁷.

«Μια μέρα όταν ήμουν 10 χρονών ήρθαν πολεμιστές στο σχολείο μου, έκλεψαν ό,τι ήθελαν και μας διέταξαν να τους ακολουθήσουμε λέγοντας ότι τελείωσε η μάθηση για εμάς. Τώρα έχω φύγει από το στρατό και χαίρομαι που είμαι με την οικογένειά μου, αλλά δεν υπάρχει τίποτα να κάνω. Θα ήθελα να σπουδάσω ή να δουλέψω αλλά ούτε λεφτά έχω, ούτε εκπαίδευση υπάρχει, ούτε και δουλειά. Είμαι πολύ στενοχωρημένος γιατί νοιώθω ότι δεν μπορώ να προσφέρω τίποτα στην οικογένειά μου. Είμαι στο σπίτι αλλά είμαι άχρηστος. Προσπαθώ να μη σκέφτομαι τη ζωή μου όταν ήμουν πολεμιστής γιατί με κάνει να κλαιω, μα καμιά φορά σκέφτομαι ότι ίσως θα έπρεπε να πάω ξανά στις ένοπλες ομάδες...»

⁷ Ο όρος Μάγι-μάγι χαρακτηρίζει διάφορες ένοπλες τοπικές ομάδες που συμμαχισαν με την κυβέρνηση της Δημοκρατίας του Κονγκό για να αντισταθούν στις επιθέσεις των στρατιωτικών ομάδων από τη Ρουάντα και την Ουγκάντα, όπως η RCD-Goma.

Έκτη μαρτυρία: Τζασμίν

Η Τζασμίν είναι 16 χρονών. Την κατέταξαν σε μια ομάδα μάγι-μάγι⁸ στο Νότιο Κιβού, όταν ήταν 12 χρονών. Έχει ένα μωρό τεσσάρων μηνών που το γέννησε όταν ήταν στη στρατιωτική ομάδα.

«Όταν οι μάγι-μάγι χτύπησαν το χωριό μου, όλοι τρέξαμε να γλιτώσουμε, αλλά οι στρατιώτες έπιασαν όλα τα κορίτσια, ακόμη και τα πιο μικρά. Μας υποχρέωσαν να «παντρευτούμε» έναν από τους στρατιώτες. Ό, τι και να ήταν, μεγάλος σαν τον πατέρα σου ή μικρός, άσχημος ή ωραίος έπρεπε να δεχτείς. Αν δεν δεχόσουν μπορεί να σε σκότωναν. Έτσι έκαναν στη μια φίλη μου. ... Ο «άντρας» μου δεν με χτυπούσε συχνά. Μπορεί μερικές φορές να έφερνε άλλα κορίτσια στο σπίτι, αλλά τουλάχιστον δεν επέτρεπε να με πάρουν άλλοι στρατιώτες. Μια μέρα όμως σκοτώθηκε. Φοβήθηκα ότι βρισκόμουν σε κίνδυνο και το έσκασα. Στο δρόμο, καθώς ήμουν έγκυος, γέννησα το μωρό μου. Ήμουν μόνη στους θάμνους, χωρίς φάρμακα. Ακόμη πονάω. Μετά πήγα στο χωριό του «άντρα» μου, αλλά οι γονείς του, αφού μου πήραν όλα μου τα υπάρχοντα, με έδιωξαν. Ήθελα να πάω σπίτι μου αλλά ήταν πολύ μακριά και φοβόμουν μη με συλλάβουν στο δρόμο οι μάγι-μάγι πάλι. Μόλις άκουσα για τη Μη Κυβερνητική Οργάνωση, ήρθα εδώ. Τώρα το μόνο που θέλω είναι ένα κομμάτι ύφασμα να κουβαλάω το μωρό μου όπως όλες οι γυναίκες.»

⁸ Ο όρος Μάγι-μάγι χαρακτηρίζει διάφορες ένοπλες τοπικές ομάδες που συμμαχισαν με την κυβέρνηση της Δημοκρατίας του Κονγκό για να αντισταθούν στις επιθέσεις των στρατιωτικών ομάδων από τη Ρουάντα και την Ουγκάντα, όπως η RCD-Goma.